

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİ TUTUMLARININ, OBEZ AKRAN
TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI VE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**
**COMPARISON OF THE ATTITUDES OF THE HIGH SCHOOL CHILDREN TOWARDS PHYSICAL
EDUCATION COURSES AND TOWARDS THEIR OBESE PEERS, AND THE ANALYSIS OF THE
RELATIONSHIP BETWEEN THEM**

Ufuk ALPKAYA*
Hakkı ÇOKNAZ**

Öz

Bu araştırmanın amacı, cinsiyetlere göre lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının, obez akran tutumlarının karşılaştırılması ve arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır.

Araştırma, 2016/2017 Eğitim- Öğretim yılı Güz yarıyılında Türkiye - İstanbul ilindeki dört devlet okulunda yapılmıştır. Araştırmaya yaş ortalaması 15,38±2.98 olan 224 kadın ve 324 erkek, toplam 548 lise birinci sınıf öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Öğrencilerin obez akranlarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla, Çelik ve ark. (2015) tarafından geliştirilen Obez Çocuklara Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının belirlenmesi için Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde cinsiyet farklılığı için bağımsız t testi ve ilişki için Pearson korelasyonu kullanılmış ve anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Çalışmamızda öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları tüm grup için 114,3 puan, bayanlar için 106,17 puan ve erkekler için 119,97 puan bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitim dersine karşı tutumlarının karşılaştırılmasında, erkekler lehine istatistiksel bir farka rastlanılmıştır ($p<0,05$). Öğrencilerin obez akranlarına karşı tutumları ise tüm grup için 46,81 puan, kadınlar için 46,90 puan ve erkekler için 46,75 puan bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre obez akranlarına karşı tutumlarının karşılaştırılması sonucunda da istatistiksel bir farka rastlanılmamıştır. Öğrencilerin, obez akrana karşı tutum ile beden eğitimi dersine tutum arasındaki ilişkiye baktığımızda, aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

Obezitenin oluşmasında yetersiz fiziksel aktivite çok etkili olduğu bildirilmektedir. Ancak öğrencilerin obez bireylere karşı olumlu veya olumsuz tutumları, onların beden eğitimi dersine karşı tutumlarının şeklini belirlemediği ve farklı nedenlerle ilişkilendirilebileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Tutum, Obezite, Lise.

Abstract

The aim of this study is to compare the attitudes of high school students, as regards to their gender, towards physical education courses and their obese peers and to determine the relationship between these two.

The research was conducted at four public schools in İstanbul province of Turkey, during the Fall semester of the 2016/2017 Academic year. 548 high school first year students volunteered to participate in the study, 224 of whom were females and 324 males with the age average of 16,38±2.98. Attitude Scale Towards Obese Children, developed by Çelik et al. (2015), was used to determine the attitudes of the students towards their obese peers. In order to establish the attitudes of the students towards the physical education courses, Attitude Scale Towards Physical education Courses developed by Güllü and Güçlü (2009) was used. For the statistical analyses of gender difference independent t test was used, whereas Pearson correlation was used for Correlation, and the significance level was set at $p<0,05$.

As for the attitudes towards the physical education courses, our study has found the score 114,3 for the whole group, and the scores were 106,17 and 119, 97 for the females and the males, respectively. With reference to the gender difference in comparing the attitudes of the students towards the physical education courses, a statistically significant difference was found in favor of the males ($p<0,05$). The scores for the attitudes of the students towards their obese peers were found 46,81 for the whole group, and 46,90 for the females and 46,75 for the males. No statistical difference was found in comparing the student attitudes based on gender difference towards their obese peers. No meaningful relationship was found between the attitudes towards the obese peers and the physical education courses ($p>0,05$).

It is known that insufficient physical activity has influence of the emergence of obesity. However, it can be said that the positive or negative attitudes of the students towards the obese individual do not determine their attitudes towards the physical education courses and that they can be related to other factors.

Keywords: Physical education, Attitude, Obesity, High school.

1.Giriş

Tutum kişinin algı dünyasının bir yönü ile motivasyon, heyecan, idrak ve öğrenme süreçlerinin organizasyonudur (Güllü, 2009). Rikard ve Banville (2006) tutumun kişinin sahip olduğu düşünmeden

* Doç.Dr., Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ualpkaya@marmara.edu.tr

**Prof.Dr., Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, hakkicoknaz@duzce.edu.tr

doğduğunu ve bu tutumun kişinin bulunduğu çevresel faktörlerle şekillendiğini bildirmişlerdir. Strand ve Scantling (1994) kişiler düşüncelerinin sonucu olarak tutumlarını günlük hayattaki davranış ve konuşmalarıyla açıkladıklarını belirtmişlerdir.

Tutum olumlu ve olumsuz olarak görülür. Olumsuz tutum; nesne veya fikirler hakkında olumsuz düşünceye sahip olmak, onu ret etmek, tanımamak veya sevmemek gibi eylemsel kendini gösterirken olumlu tutum, nesne veya fikirler hakkında olumlu düşünceye sahip olmak, onu benimsemek ve sevmek şeklinde kendini gösterir (Demirhan ve Altay 2001). Tutumun olumlu veya olumsuz olması aktivitenin zorluğu, fiziksel çevre, öğretmenin tavrı, öğretmenin öğretim stratejisi, uygulamadaki eş, arkadaş ve aktivite değerlendirme şekli gibi birçok faktörden etkilenmektedir (Ekici ve ark. 2011). Çocukların beden eğitimi dersine karşı tutumları ise onların yaş, cinsiyet ve sportif becerilerine göre karakterize olmakla birlikte beden eğitimi ve spor programlarının kalitesi ve çocukların okul sonrası fiziksel aktivite programlarına katılımlarıyla ilişkili oldukları bildirilmektedir (Solmon, 2003). Figley (1985) yaptığı çalışmada lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi olumlu tutumlarının %41.6 öğretmen, %31.2 eğitim programı ve %27.2 sınıf ortamı, arkadaş davranışı ve kendini algılama gibi nedenlerden kaynaklandığını ve öğrencilerin öğretmenleri ile birebir ilişkiye girmeleri de olumlu tutum geliştirmede önemli olduğunu bildirmiştir. Lee (2004), Martin (2000), Solmon ve Carter (1995), Xiang ve ark. (2004) ilkökul öğrencilerinin ortaokul öğrencilerine göre beden eğitimi dersine karşı daha pozitif tutuma sahip olduklarını belirtmişlerdir. Subramanian ve Silverman (2007) okul öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı pozitif tutumlarının dersten hoşlanma, müfredattan elde edilen fayda ve aidiyet hissiyle ilişkili olabileceğini, Carlson (1995) beden eğitimi dersinde eğer mücadele az ise veya öğretmen hep aynı konuyu tekrar ederek eğlenceli bir hale getirmiyorsa öğrencinin beden eğitimi dersine karşı ilgisinin azalacağını belirtmektedirler.

Türkiye Sağlık Bakanlığı (2015) verilerine göre ülkemizde kadın nüfusunun %20,9 erkek nüfusun %13,7 obez olduğu ve toplam nüfusun %17 obez olduğu bildirilmektedir. Obezite bir toplum sorunu olarak görülmektedir (Langford, 2015). Dünya Sağlık Örgütü (2017) obeziteyi en riskli 10 hastalıktan biri olarak kabul ederken, 1975 den bu yana obezitenin üç kat arttığı ve 2016 yılında 1,9 milyar 18 yaş ve üzeri yetişkinin aşırı kilolu ve bunların 650 milyonunun obez olduğunu bildirmektedir. Obezitenin nedenlerini; genetik, eğitim düzeyi, yaş, cinsiyet, beslenme alışkanlığı, yetersiz fiziksel aktivite olarak sıralarken fizyolojik rahatsızlıkların yanı sıra obez bireylerin anksiyete, depresyon, anoreksiya nevroza, blumia nevroza, özgüven eksikliği, kişilik bozukluğu, gibi psikolojik problemleri de beraberinde getirdiği bildirilmiştir. (Friedman ve Brownell, 1995; Simon ve ark. 2006). Brownell ve ark. (2005) yapmış oldukları çalışmada obez insanların başkaları tarafından çirkin, aptal, güvenilmez, değersiz, mutsuz olarak görüldüklerini bildirmişlerdir. Aşırı kilolu veya obez akranlara karşı olumsuz tutum ve davranışların özellikle çocukların anaokulu döneminden itibaren üniversiteye kadar her aşamada ortaya çıkabileceği (Holub, 2008), bir diğer çalışmada ise, çocuklardaki bu olumsuz tutumun kreş ve ana okulu seviyesinden başladığını bildirilmiştir (Uluöz, 2016). Bununla birlikte, kişilerin obez akranlara karşı tutumlarının belirlenmesinde kendi kilolarının etkili olduğu da bildirilmektedir Gumble ve Carels (2012) yapmış olduğu çalışmada zayıf normal kilolu bireylerin obez kişilere karşı olumsuz tutum içinde olduklarını belirlemişlerdir. Obez kişilere yönelik ayrımcılık, negatif tutum, gibi davranışların birçoğu okul, aile, iş ortamında rastlanmaktadır (Brownell, ve ark. 2005). Sikorski ve ark. (2012) çalışmalarında eğitim seviyesi yüksek yetişkinlerin obez kişilere karşı tutumlarının daha olumlu olduğunu belirtmişlerdir. Genel olarak bakıldığında, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine tutumları ve obez akranlarına tutumları ayrı ayrı karşılaştırıldığı çalışmalar yapılmıştır. Son otuz yıldır endüstrileşmiş ülkeler ve düşük gelirli ülkeler olmak üzere aşırı kilo ve obezite çok büyük oranda artış göstermiştir (Langford, 2015). Obezitenin oluşmasında yetersiz fiziksel aktivitenin çok etkili olduğu bildirilmekte (Öztürk ve ark. 2017) olup obeziteye karşı Dünya Sağlık Örgütü ve Türkiye Sağlık Bakanlığı farkındalık yaratmak amacıyla önemli çalışmalar yapmaktadır. Beden eğitimi dersi de bu farkındalık yaratma planlarından bir tanesidir.

Bu araştırmanın amacı, cinsiyetlere göre lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının, obez akran tutumlarının karşılaştırılması ve arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır.

2.Yöntem

Örneklem

Bu araştırma, 2016/2017 Eğitim- Öğretim yılı güz yarıyılında Türkiye - İstanbul ilindeki dört devlet okulunda yapılmıştır. Araştırma için toplam 852 öğrenci belirlenmiş ancak yaş ortalaması 15,38±2.98 olan 224 kadın ve 324 erkek, toplam 548 lise birinci sınıf öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma öncesinde, belirlenen okullardan ve öğrenci ailelerinden gerekli izinler alınmış ve ölçeklerle ilgili öğrencilere, ailelere ve okul yönetimine bilgi verilmiştir.

Veri toplama araçları

Ölçekler doldurulmadan önce öğrencilere bilgi verilmiş ve ölçeklerin doğru veya yanlış cevabı olmadığı bu nedenle soruların doğru cevaplandırılması gerektiği belirtilmiştir. Öğrenciler birinci gün beden eğitimi dersi tutum ölçeği ve ikinci gün obez akranına yönelik tutum ölçeğini doldürmüşlardır. Öğrencilerin ölçekleri doldürürken araştırmacılar yanlarında bulunarak soru varsa cevaplandırılmıştır. Ölçeklerin öğrenciler tarafından doldürülmesi yaklaşık 20 dakika sürmüştür. Öğrencilerden toplanan ölçekler araştırmacılar tarafından kontrol edilerek, yanlış, eksik veya boş bırakılanlar araştırma dışında tutulmuştur. Katılımcıların yaş, cinsiyet, boy, kilo gibi özellikleri sözlü bildirimle alınmış ve kayıt edilmiştir.

Obez Çocuklara Yönelik Tutum Ölçeği: Öğrencilerin obez akranlarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla, Çelik ve ark. (2015) tarafından geliştirilen Obez Çocuklara Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, 16 maddeden oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçek obez akranı kabul etme ve obez akranı ret etme olarak iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddeler Kesinlikle Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kararsızım (3), Katılıyorum (4) ve Kesinlikle Katılıyorum (5) puan şeklindedir. Ölçeğin tamamında alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 16'dır. Ölçekten alınan toplam puan yüksek ise obez akranına ilişkin olumlu tutumu, düşük ise olumsuz tutumu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.76, güvenilirlik katsayısı 0.78 olarak bildirilmiştir.

Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği: Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının belirlenmesi için Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin 11 maddesi olumsuz ve 24 maddesi olumlu 35 maddeden oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçekte yer alan maddeler Kesinlikle Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kararsızım (3), Katılıyorum (4) ve Kesinlikle Katılıyorum (5) puan şeklindedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 35 ve en yüksek puan 175'tir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.94 ve güvenilirlik katsayısı 0.80 olarak bildirilmiştir.

Verilerin analizi

Tüm verilerin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Tüm öğrencilerin, beden eğitimi dersine tutum ve obez akranlarına yönelik tutumlarının ortalamaları (X) ve standart sapmaları (SS) alınmıştır. Ortalamalar arası dağılımın normalliğine bakmak için Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış çarpıklık ve basıklık değerleri -1,5 ile +1,5 değer arasında olduğundan dolayı normal dağılım olarak kabul edilmiştir. İstatistiksel analizlerde 3 soruya cevap aranmıştır; 1. Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları, 2. Öğrencilerin obez akranlarına karşı tutumları, 3. Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları ile obez akranına karşı tutumları arasında bir ilişki var mı? Cinsiyetlerin karşılaştırılmasında İstatistiksel analizlerden bağımsız t testi, öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları ile obez akranlarına karşı tutumları arasında ilişkiyi belirlemek için için Pearson korelasyonu kullanılmış ve anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

3.Bulgular

Tablo1. Öğrencilerin Ortalama Puan (X) ve Standart Sapma (SS) Değerleri

	Değişkenler	X	SS
Tüm Grup N=548	Yaş (Yıl)	15,38	0,92
	Boy (cm)	171,8	9,43
	Ağırlık (Kg)	65,11	13,22
	Beden Eğitimi Dersine Tutum (Puan)	114,33	28,90
	Obez Akranı Tutum (Puan)	46,81	9,65
	Kadın N=224	Yaş (Yıl)	15,07
Boy (cm)		165,64	6,92
Ağırlık (Kg)		58,15	11,01
Beden Eğitimi Dersine Tutum (Puan)		106,17	24,96
Obez Akranı Tutum (Puan)		46,90	9,05
Erkek N=324		Yaş (Yıl)	15,60
	Boy (cm)	176,22	8,46
	Ağırlık (Kg)	69,91	12,47
	Beden Eğitimi Dersine Tutum (Puan)	119,97	30,10
	Obez Akranı Tutum (Puan)	46,75	10,07

Tablo 1'de Öğrencilerin yaş, boy, ağırlık, beden eğitimi dersine tutum ve obez akranlara karşı tutumlarının ortalama (X) ve standart sapmaları (SS) verilmiştir. Tüm öğrencilerin beden eğitimi dersine tutum $X=114,33$ puan, $SS=28,90$ puanla orta düzeyde, obez akranlara yönelik tutum ise $X=46,81$, $SS=9,65$

puanla orta düzeyde bulunmuştur. Kadın öğrencilerin beden eğitimi dersine tutum $X=106,17$, $SS=24,96$ puanla orta düzeyde, obez akranlara yönelik tutum ise $X=46,90$, $SS=9,05$ puanla orta düzeyde bulunmuştur. Erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine tutum $X=119,97$ puan, $SS=30,10$ puanla orta düzeyde, obez akranlara yönelik tutum ise $X=46,75$ puan, $SS=10,07$ puanla orta düzeyde bulunmuştur. Genel olarak ortalama değerlere bakıldığında öğrencilerin beden eğitimi dersine tutumlarının olumlu değerlere doğru kaydığı ve obez akranlarına yönelik tutum değerlerinin de orta düzeyde olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Beden Eğitimi Ders Tutumu ve Obez Akrana Tutum Değerlerinin Cinsiyete göre Karşılaştırılması.

Değişkenler		X	SS	t	df	Anlamlılık
Beden Eğitimi Dersine Tutum	Kadın (N=224)	106,17	24,96	-5,646	546	,000
	Erkek (N=324)	119,97	30,10			
Obez Akrana Tutum	Kadın (N=224)	46,90	9,03	-184	546	,854
	Erkek (N=324)	46,75	10,07			

Tablo 2’de Beden eğitimi dersine tutum puanlarının erkek öğrencilerin lehine daha yüksek olduğu ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Obez akran tutum puanlarında ise bayan ve erkek arasında fark bulunmamıştır ($p>0,05$)

Tablo 3: Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi ve Obez Akran Tutumları Arasındaki ilişki.

Değişkenler		Beden Eğitimi Dersi Tutum	Obez Akran Karşı Tutum
Tüm Grup N=548	Beden Eğitimi Dersine Tutum	r	1
		p	-,019
	Obez Akran Tutum	r	-,019
		p	,655
Kadın N=224	Beden Eğitimi Dersine Tutum	r	-,027
		p	,685
	Obez Akran Tutum	r	-,027
		p	,685
Erkek N=324	Beden Eğitimi Dersine Tutum	r	-,013
		p	,817
	Obez Akran Tutum	r	-,013
		p	,817

Tablo 3’te tüm grup arasındaki ilişkiye bakıldığında Beden eğitimi dersine tutum ile obez akranlara yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Cinsiyete göre kadınlar incelendiğinde beden eğitimi dersine tutum ile obez akranlara yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Cinsiyete göre erkekler incelendiğinde beden eğitimi dersine tutum ile obez akranlara yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

4. Tartışma ve Sonuç

Çalışmamızda öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları tüm grup için 114,3 puan, bayanlar için 106,17 puan ve erkekler için 119,97 puan bulunmuştur. Öğrencilerin genel olarak beden eğitimi dersine orta düzeyde olumlu tutum içinde oldukları ve erkeklerin kadınlardan daha yüksek olumlu tutum içinde oldukları bulunmuştur ($p<0,001$). Subramanian ve Silverman (2007), Göksel ve Caz (2016) lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarında bayanlar ve erkekler arasında bir fark olmadığını belirtmişler. Ancak Ekici ve ark.(2011), Şişko ve Demirhan (2002), Kangalgil ve ark. (2006) erkek öğrencilerin kadınlardan daha olumlu tutum içinde olduklarını bildirmişlerdir. Bizim çalışmamızda da beden eğitimi dersine karşı erkek öğrencilerin daha olumlu tutum içinde oldukları yönündedir. Okul öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı pozitif tutumlarının dersten hoşlanma, müfredattan elde edilen fayda ve aidiyet hissiyle ilişkili olabileceği (Subramanian ve Silverman (2002), eğer derste mücadele az ise veya öğretmen hep aynı konuyu tekrar ederek eğlenceli bir hale getirmiyorsa öğrencinin beden eğitimi dersine karşı ilgisinin azaldığı (Carlson, 1995), öğrencilerin öğretmenleri ile yakın iletişime girmeleri de olumlu tutum geliştirmede önemli olduğunu (Figley, 1985) belirtmişlerdir.

Kadın öğrencilerin estetik, erkek öğrencilerin ise daha çok mücadele ve riskli aktiviteleri tercih ettiklerini (Birtwistle ve Brodie; 1991, Folsom; 1992, Hick ve ark.; 2001), özellikle erkeklerin okçuluk, bowling, futbol ve güreş gibi aktiviteleri buna karşın kadınların jimnastik, softboll ve voleybolu tercih ettikleri belirtilmiştir (Greenwood ve Stillwell, 2001). Beden eğitimi dersine karşı öğrencilerin pozitif tutumlarının artırılması için, öğrencilerin günlük hayatta karşılaşabileceği savunma veya hücum stratejilerinin yer alması (Chen ve Darst, 2001) gerektiği, bir aktivitenin uygulanmasında çoklu öğretim stratejilerinin öğretmen tarafından benimsenmesi, öğretmenlerin öğrencilere çoklu sportif aktivite seçeneklerini sunmaları gerektiği, öğretmenlerin ders programını yaparken öğrencilerin kültürel geçmişi ve cinsiyet farklılıklarını göz önüne almaları gerektiği bildirilmektedir (Zeng ve ark. 2011). Yapılan bu çalışmada da kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel farkın çıkması, beden eğitimi derslerinde öğretmenlerin öğrencilere çoklu sportif aktivite seçeneklerini sunmaması, öğretmenlerin ders programını yaparken öğrencilerin kültürel geçmişi ve cinsiyet farklılıklarını göz önüne almamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin obez akranlarına karşı tutumları tüm grup için 46,81 puan, kadınlar için 46,90 puan ve erkekler için 46,75 puan bulunmuştur ve bu puanlar olumluya yakın olmakla birlikte pek pozitif tutum olarak da değerlendirilemez. Öğrenciler cinsiyete göre karşılaştırıldığında da kadın ve erkekler arasında bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$). Genel olarak obez bireye karşı tutumda, cinsiyet farklılığını inceleyen çalışmalarda erkeklerin kadınlara göre daha fazla olumsuz tutum içinde oldukları bildirilmiştir (Crandall, ve ark. 1994; Gumble ve Carels 2012; Hilbert ve ark., 2008; Latner ve ark., 2005; Tiggemann ve Rothblum 1997). Aşırı kilolu veya obez bireylere karşı olumsuz tutum ve davranışların özellikle çocukların anaokulu döneminden itibaren üniversiteye kadar her aşamada ortaya çıkabileceği (Holub, 2008; Uluöz, 2016) ve bu ayrımcılığa kişinin okul, aile ve iş ortamında sıkça rastlandığı bildirilmektedir (Hansson ve Rasmussen 2013). Brownell ve ark. (2005) yapmış oldukları çalışmada obez insanların başkaları tarafından çirkin, aptal, güvenilmez, değersiz, mutsuz olarak değerlendirdiklerini bildirmişlerdir. Bununla birlikte, kişilerin obez akranlara karşı tutumlarının belirlenmesinde kendi kilolarının etkili olduğu zayıf normal kilolu bireylerin obez bireylere olumsuz tutumda olduklarını (Gumble ve Carels, 2012), ancak eğitim seviyesi yüksek yetişkinlerin obez kişilere karşı tutumlarının daha olumlu olduğunu bildirilmiştir (Sikorski ve ark. 2012).

Çalışmamızda obez akranına karşı yüksek olumlu tutumun çıkmamış olması üzücüdür. Ancak Sikorski ve ark. (2012) yapmış olduğu araştırmada, eğitim seviyesinin artmasıyla ve yaşın ilerlemesiyle olumlu tutuma doğru geçiş yapacağı belirtilmektedir. Bizler de öğrencilerin eğitim seviyesinin artmasıyla ve yaşın ilerlemesiyle onların obez bireylere karşı olumlu tutuma doğru geçiş yapacağını düşünmekteyiz.

Çalışmamızın diğer bir boyutu olan beden eğitimi dersine tutum ile obez akranına karşı tutum arasındaki ilişkiye baktığımızda, aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Çalışmamızla ilgili literatür taramasında iki özellik arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaya rastlayamadık. Ancak obezite bir toplum sorunu olarak görülmektedir (Langford, 2015). Son otuz yıldır endüstrileşmiş ülkeler ve düşük gelirli ülkeler olmak üzere aşırı kilo ve obezite çok büyük oranda artış göstermiştir. Obezitenin oluşmasında yetersiz fiziksel aktivite çok etkili olduğu bilinmektedir, dolayısıyla seçmiş olduğumuz grubun verilerine göre beden eğitimi dersine karşı olumlu tutum artması sağlanırken derse katılımı da arttıracak gibi çok olumlu olmayan obez akranına karşı tutumun öğrenciler tarafından daha yüksek oranda olumluya yöneleceğini düşünebiliriz.

KAYNAKÇA

- Birtwistle, GE., Brodie, . DA (1991). Children's attitudes towards activity and perceptions of physical education. *Health Education Research*, 6: 465-478.
- Brownell, KD., Puhl, RM. Schwartz M.B, Rudd L. (2005). *Weight bias: Nature, consequences, and remedies*, Guilford Publications. NY: US.
- Carlson, TB., (1995). We hate gym: Student alienation from physical education. *Journal of Teaching Physical Education*, 4, 467-477.
- Chen, A., PW. Darst, (2001). Situational interest in physical education: A function of learning task design. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 72: 150-164.
- Crandall, CS., Martinez, R. (1996). Culture, ideology, and antifat attitudes. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22, 1165-1176.
- Çelik, B., Batık, V., Meryem ÖG. (2015). Obez çocuklara yönelik tutum ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *E-International Journal Educational Research*, 1(6), 40-53.
- Demirhan, G., Altay, F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitim ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12, (2), 9-20.
- Demirtoz, B., Alpkaya, U. (2016). Okul Çocuklarının Fiziksel Aktiviteden Hoşlanma Düzeyler. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (1). 23-30.
- Ekici, S., Bayrakdar, A., Hacıcaferoğlu, B. (2011). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 829-839.
- Figley, G.E. (1985). Determinants of attitudes toward physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 4, 229-240.
- Friedman, MA., Brownell, KD. (1995). Psychological correlates of obesity: moving to the next research generation. *Psychological bulletin*, 117 (1), 3.

- Folsom, MSL. (1992). A comparison of upper elementary school children's attitudes toward physical activity. *Educational Research Center*.
- Göksel AG., Caz, Ç. (2016). Anadolu lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 1-9.
- Greenwood, M., Stillwell, J. (2001). Activity preferences of middle school physical education students. *Physical Education*, 58: 26-29.
- Gumble, A., Carels, R. (2012). The harmful and beneficial impacts of weight bias on well-being: The moderating influence of weight status. *Body Image*, 9, 101-107.
- Güllü M., Güllü M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3, 2. S.138-151.
- Hansson, LM., Rasmussen F. (2013). Attitudes towards obesity in the Swedish general population: The role of one's own body size, weight satisfaction, and controllability beliefs about obesity. *Body Image*. 11 (2014) 43-50
- Hick, MK., Wiggins, RW., Crist, FM. (2001). Sex differences in grade three students' attitudes toward physical activity. *Perceptual Motor Skills*, 93: 97-102.
- Hilbert, A., Rief, W., Braehler, E. (2008). Stigmatizing attitudes toward obesity in a representative population-based sample. *Obesity*, 16, 1529-1534.
- Holub, SC. (2008). Individual differences in the anti-fat attitudes of preschool-children: The importance of perceived body size. *Body Image*, 5(3), 317-321.
- Kangalgil, M., Hünük, D., Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 2006, 17 (2), 48-57.
- Langford, R., Bonell, C., Jones, H., Campbell, R. (2015). Obesity prevention and the health promoting schools framework: essential components and barriers to success. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 12:15.
- Latner, JD., Stunkard, A. J., Wilson, G. T. (2005). Stigmatized students: Age, sex, and ethnicity effects in the stigmatization of obesity. *Obesity Research*, 13, 1226-1231.
- Lee, AM., (2004). Promoting lifelong physical activity through quality physical education. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 75: 21-26.
- Martin, LT. (2000). Perceptions of high, average, and low performance second graders about physical education and physical education teachers. *Physical Education*, 59: 204-219.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı*. <http://ogm.meb.gov.tr/vwv/ogretim-programlari-guncellendicerik/584>
- Öztürk, Y., Alpkaya, U., Keskin, K., Çubuk, A. (2017). 11 -13 yaş çocukların beslenme davranışları ile obez akranlarına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (53), 622-626.
- Rikard, GL., Banville, D. (2006). High school student attitudes about physical education. *Sport Education and Society*, 11: 385-400.
- Sikorski, C., Luppá, M., Braehler, E., Konig, HH., Riedel-Heller, SG. (2012). Obese children, adults and senior citizens in the eyes of the general public: Results of a representative study on stigma and causation of obesity. *PLoS ONE*, 7.
- Simon, GE., Von Korff, M., Saunders, K., Miglioretti, DL., Crane, PK., Van Belle, G., Kessler, RC. (2006). Association between obesity and psychiatric disorders in the US adult population. *Archives of General Psychiatry*, 63(7), 824-830.
- Solmon, MA. (2003). Student Issues in Physical Education: Attitudes, Cognition and Motivation. in *Student Learning in Physical Education: Applying Research to Enhance Instruction*. *Human Kinetics, Champaign*, 147-162.
- Solmon, MA., Carter, JA. (1995). Kindergarten and first-grade students' perceptions of physical education in one teacher's classes. *Elementary School Journal*, 95: 355-365.
- Strand, B., Scantling, E. (1994). An analysis of secondary student preferences towards physical education. *Physical Education*, 51: 119-129.
- Subramaniam P. R., Silverman, S. (2007). Middle school students' attitudes toward physical education. *Teaching and Teacher Education*, 23 602-611.
- Şişko, M., Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve Spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23: 205-210.
- Tiggemann, M., Rothblum, ED. (1997). Gender differences in internal beliefs about weight and negative attitudes towards self and others. *Psychology of Women Quarterly*, 21, 581-593.
- Türkiye Sağlık Bakanlığı, (2015). <https://www.saglik.gov.tr/TR,11692/obezite.html>
- Uluöz, E. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin obez bireylere karşı tutum düzeylerinin sınıf değişkenine ve bazı değişkenlere göre karşılaştırılması. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 2 (4), 124-136.
- World Health Organization, (2017). WHO, <http://www.who.int/topics/obesity/en/>
- Xiang, PR. McBride, Guan, J. 2004. Children's motivation in elementary physical education: A longitudinal study. *Research Quarterly Exercise and Sport*, 75: 71-78.
- Zeng, HZ., Hipscher, M., Leung, RW. (2011). Attitudes of High School Students toward Physical Education and Their Sport Activity Preferences. *Journal of Social Sciences*, 7 (4): 529-537.